

Врз основа на член 22 став (11) од Законот за основното образование („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 161/19 и 229/20), министерот за образование и наука донесе

УПАТСТВО

за начинот на соработка помеѓу основните училишта со ресурсен центар, центрите за поддршка на учењето и другите основни училишта

Член 1

Со ова упатство се уредува начинот на соработка помеѓу основните училишта со ресурсен центар, центрите за поддршка во учењето и другите основни училишта.

Член 2

Соработката помеѓу основните училишта со ресурсен центар, центрите за поддршка во учењето и другите основни училишта се одвива на три нивоа: директна поддршка на учениците, поддршка на родителите/старателите, поддршка на воспитно-образовниот кадар и поддршка на пошироката општествена заедница.

Согласно Законот за основно образование од 2019 година, посебните училишта се трансформираат во училишта со ресурсен центар, а посебните паралелки во центри за поддршка на учењето, кои:

- даваат придонес во процесот на воспитание и образование на учениците со комплексни потреби;
- обезбедуваат поддршка на учениците со попреченост во општинските основни училишта и на сите чинители вклучени во нивниот образовен процес;
- го олеснуваат пристапот до образование и обука на учениците со попреченост;
- обезбедуваат специјализирани услуги во заедницата за учениците со попреченост и нивните родители/старатели;
- обезбедуваат поддршка за стекнување на вештини за вработување на учениците со попреченост и
- обезбедуваат поддршка за независно живеење.

Основните училишта со ресурсен центар и центрите за поддршка во учењето, преку вклученост на стручни лица од разни профили и воспитно-образовниот кадар од редот на вработените, но и со искористување на ресурсите кои постојат на ниво на локална самоуправа обезбедуваат поддршка при имплементирање на инклузивното образование во следните области:

1. Образование на ученици со комплексни потреби за кои е во најдобар интерес дел од модифицираната програма да ја следат во основното училиште со ресурсен центар, а согласно со препораката на Стручното тело за функционална проценка.
2. Развој на специјализирани услуги достапни за сите деца/ученици со попреченост без разлика на видот на училиште кое го посетуваат: сензорна интеграција, Монтесори педагогија/пристап, Арт терапија и други специјализирани методи за работа со деца со попреченост, употреба на асистивна технологија, логопедски третмани, услуги од специјален едукатор и рехабилитатор, психолог, социјален работник, психомоторна реедукација, поддршка на ученици и родители/старатели, изработка на прилагодени наставни материјали.
3. Ресурсни услуги во училиштата: обука и ангажирање на образовни и лични асистенти, стручни лица во инклузивни тимови, поддршка на воспитно-образовниот кадар, поддршка на ученици и родители/старатели во инклузивното образование од страна на ресурсен специјален едукатор и рехабилитатор или друг стручен соработник.

4. Ресурсни услуги во заедницата: консултативни услуги за сите чинители во инклузивното образование (единици на локална самоуправа, граѓански сектор, бизнис заедницата, меѓуопштински центри за социјална работа, здравствени установи и сл.).

Член 3

Училиштата со ресурсен центар и центрите за поддршка на учењето во своето работење продолжуваат да реализираат дел од воспитно-образовната дејност за учениците со комплексни потреби, за кои вклучувањето во таа средина е во нивен најдобар интерес, согласно препораките од стручните тела за функционална проценка.

Модифицираната наставна програма се подготвува за секој воспитно-образовен период на основното образование и со неа се определуваат резултатите од учење базирани на компетенциите со кои треба да стекнат и развијат самостојност, личен развој и социјални односи.

Учениците од став 1 на овој член следат дел од модифицираната програма во училиштата со ресурсен центар или во центрите за поддршка на учењето, преку која развиваат вештини за живеење, водење грижа за себе, лична хигиена, развој на говор, вештини за комуникација и емоционален развој. Училиштата со ресурсен центар и центрите за поддршка на учењето располагаат со специјализирано знаење, услуги и опрема за да излезат во пресрет на учениците со високо ниво на потреба за поддршка кое ќе им овозможи да се фокусираат на нивните индивидуални потреби.

Член 4

Училиштата со ресурсен центар и центрите за поддршка на учењето даваат поддршка на наставниците, стручните соработници, инклузивниот тим од општинските основни училишта кои реонски ги покриваат, за да ги развијат знаењата и вештините во врска со давањето одговор на различните потреби на учениците. Исто така, обезбедуваат помош и поддршка при адаптација на средината, учествуваат во изработка на индивидуален образовен план, при изработка на специфични наставни средства и помагала.

Член 5

За поддршка на учењето за учениците со попреченост, основното училиште обезбедува образовни/лични асистенти по препорака на Стручното тело за проценка.

Основното училиште каде учи ученикот доставува барање до основното училиште со ресурсен центар за обезбедување на бараната поддршка од образовен/личен асистент во првата половина од месец јуни во тековната година за оние деца за кои при запишувањето во прво одделение како дел од документацијата е доставено мислење од Стручното тело за проценка или по добивањето на мислењето од стручното тело за проценка за оние деца кои комисијата за запишување во прво одделение ги упатила на проценка.

За учениците за кои на почетокот на учебната година немало потреба за обезбедување на поддршка од асистент, а во текот на учебната година им била препорачана поддршка од образовен или личен асистент од страна на Стручното тело за проценка, училиштето може да поднесе барање за обезбедување на поддршка во наставата во текот на целата учебна година.

Училиштето со ресурсен центар побарувањата за образовен/личен асистент од сите основни училишта за кои е надлежно во рок од 15 дена ги доставува до Министерството за образование и наука за добивање писмена согласност. Согласно претходниот став, побарувања за образовни/лични асистенти можат да се вршат и во текот на учебната година.

По добивање на согласноста од страна на Министерството за образование и наука, училиштето со ресурсен центар во рок од 15 дена распишува јавен оглас за избор на образовни/лични асистенти.

Директорот на основно училиште со ресурсен центар во рамките на своите надлежности, врши избор и распоредување на образовни/лични асистенти кои им даваат поддршка на основните училишта во работата со ученици со попреченост.

Член 6

Училиштата со ресурсен центар и центрите за поддршка во учењето покрај образовната дејност на ученици со комплексни потреби вршат и сервисни услуги за:

- обезбедување специфични дидактички наставни средства за училишта (учебници и литература на Брајово писмо, тактилни помагала и сл.);
- поддршка при ориентација и мобилност во простор, употреба на знаковен јазик, користење асистивна технологија како алатка за комуникација и поддршка во учењето (по препорака на Стручното тело за проценка), користење Брајова азбука/машина/компјутер, и сл.;
- обезбедување мобилна служба на ресурсни специјални едукатори и рехабилитатори;
- поддршка на учениците со попреченост кои се инклузирани во училишта (согласно специјализираноста на училиштето со ресурсен центар);
- давање стручна поддршка/обука на воспитно-образовниот кадар од основните училишта за работа со ученици со определена попреченост;
- поддршка при учење во домашни услови на ученикот и поддршка на семејствата (групи за поддршка, обуки, советување и сл.);
- рехабилитациски третмани: логопедски третмани, сензорна стимулација, арт терапија, Монтесори метод, графомоторни и моторички вештини и сл.

Секое основно училиште со ресурсен центар и центар за поддршка во учењето во Република Северна Македонија индивидуално развива сопствен модел и форма на давање на ресурсни услуги, откако спроведува анализа на компетенциите на стручниот кадар и материјално – техничките и просторните капацитети, со цел да ги задоволи потребите во пошироката заедница. За формата и моделот на ресурсни услуги задолжително пред почетокот на учебната година ги запознава сите училишта и други институции со кои соработува во делокругот на своето дејствување. За училиштата кои ќе побараат стручна поддршка/обука за воспитно-образовниот кадар за работа со ученици со определена попреченост, основното училиште со ресурсен центар и центарот за поддршка на учењето, изготвуваат годишен план за поддршка/обука за учениците со попреченост за кои биле верификувани до нивната трансформација во училиште со ресурсен центар или центар за поддршка на учењето.

Член 7

Стручните лица од основните училишта со ресурсен центар и центрите за поддршка во учењето можат да бидат дел од инклузивниот тим во основното училиште доколку училиштето нема вработено стручен соработник од одреден профил и да учествуваат во:

- процесот на идентификување на мерки за поддршка;
- развојот на активности за поддршка на семејствата;
- обезбедување специјализирана поддршка во контекст на образованието;
- кариерно водење и насочување на учениците;
- процес на транзиција во пост училиштен живот.

Член 8

Во согласност со ова упатство за соработка, општинските основни училишта и основните училишта со ресурсен центар или центрите за поддршка на учењето склучуваат договор за соработка со времетраење од три години и дефинираат акциски планови за нивната работа. Поддршката на училиштата од страна на основното училиште со ресурсен

центар или центар за поддршка на учењето се определува врз основа на територијален принцип (близина) по претходно утврдена реонизација од страна на Министерството за образование и наука.

Во првата половина на месец јуни од тековната година, општинските основни училишта ги доставуваат барањата за сите потребни услуги до ресурсниот центар или до центарот за поддршка на учењето во следните подрачја:

1. Ангажирање и работни обврски на стручните соработници од основните училишта со ресурсен центар и/или центрите за поддршка на учењето во училишниот инклузивниот тим и инклузивниот тим за ученикот, во оние училишта кои немаат стручен соработник од одреден профил.
2. Обезбедување образовни/лични асистенти.
3. Обезбедување на наставни материјали, наставни средства и асистивна технологија.
4. Обезбедување стручна поддршка/обуки на воспитно-образовниот кадар.
5. Соработка при реализирање на делови од модифицираната програма за учениците со комплексни потреби кои еден дел од програмата ја реализираат во основно училиште со ресурсен центар или центар за поддршка на учењето.
6. Соработка при организирање на настава во домашни услови за ученици со комплексни потреби.
7. Соработка при развивање и реализација на програми за стекнување на специфични вештини.
8. Други подрачја на соработка во зависност од иницираните потреби на училиштата.

Врз основа на побарувањата од општинските основни училишта ресурсниот центар или центарот за поддршка на учењето изготвува годишен план за поддршка и истиот го доставуваат до општинските основни училишта.

Врз основа на годишниот план за поддршка, општинските основни училишта изготвуваат акциски план за работа кој се одобрува од двете страни потписнички на договорот за соработка.

Со акцискиот план за работа се врши планирање на конкретната поддршка која им е потребна на учениците и родителите/старателите и воспитно-образовниот кадар, при што се дефинираат: целите на поддршката, начините на организација (каде и како ќе се организира поддршката, учесници), конкретните активности, потребните ресурси/средства, критериумите за проценка на квалитетот на конкретната поддршка, доказите за проценка на квалитетот, временската рамка на реализација, одговорни лица/институции.

Севкупната документација произлезена од начинот на соработка помеѓу основните училишта со ресурсен центар, центрите за поддршка во учењето и другите основни училишта е во надлежност на училишните инклузивни тимови.

Член 9

Ова упатство влегува во сила со денот на неговото донесување.

Бр.12-11946/1
27.10.2020 година
Скопје

МИНИСТЕР,
Мила Царовска, с.р.